

**KÉTNYELVŰ
PEDAGÓGIAI PROGRAM
2013**

**ZWEISPRACHIGES
PÄDAGOGISCHES PROGRAMM
2013**

TARTALOMJEGYZÉK

1.AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	4
1.1. Személyi feltételek.....	8
1.2. Tárgyi feltételek.....	8
2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI ÉS FELADATAI.....	9
2.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	10
2.1.1. Táplálkozás.....	10
2.1.2. Testápolás.....	11
2.1.3.Öltözködés.....	11
2.1.4. Mozgás.....	11
2.1.5. Pihenés, alvás.....	11
2.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.....	12
2.3.Anyanyelvi nevelés.....	16
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	17
3.1. Napirend.....	17
3.2. Hetirend.....	19
3.3. Ünnepek.....	20
3.3.1. Kötelező ünnepek.....	21
3.3.2. Javasolt ünnepek.....	22
4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	22
4.1. Játék.....	22
4.1.1. Szabad játék.....	23
4.1.2. Kezdeményezett játék.....	23
4.2. Verselés, mesélés.....	26
4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	28
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	30
4.5. Mozgás.....	33
4.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	36
4.6.1. Környezeti nevelés.....	36
4.6.2. Matematikai nevelés.....	38
4.7. Munkajellegű tevékenységek.....	39
4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	40
5. KAPCSOLATRENDSZERÜNK.....	44
5.1.Család – Óvoda.....	44

5.2. Óvoda – Iskola – Zeneiskola.....	45
5.3. Óvoda – Fenntartó – Kisebbségi Önkormányzat.....	45
5.4. Óvoda – Egészségügyi Szervezetek.....	46
5.5. Óvoda – Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat.....	46
5.6. Óvoda – Nevelési Tanácsadó – Képességvizsgáló.....	46
6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	46
7. GYÓGYPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	49
8. GYERMEKVÉDELEM.....	49
9. A SZÜLŐK ÁLTAL IGÉNYELT ÉS FINANSZÍROZOTT – NEM KÖTELEZŐ EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK.....	51
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	52
Érvényességi záradék.....	54
Legitimációs záradék.....	56

1. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA:

<u>Az óvoda neve:</u>	Német Nemzetiségi Óvoda Kindergarten
<u>Az óvoda címe:</u>	2023 Dunabogdány, Óvoda u. 2-4.
<u>Az óvoda telefonszáma:</u>	+36-26-391-075
<u>E-mail:</u>	ovoda@dunabogdany.hu
<u>Az óvoda fenntartója:</u>	Dunabogdány Község Önkormányzata 2023 Dunabogdány, Kossuth Lajos u. 76.
<u>Alapító okirat száma:</u>	A módosításokkal egységes szerkezetben: 125/2012 (XII.10.) Önkormányzati Határozat
<u>OM- azonosító száma:</u>	032879
<u>Weboldal:</u>	http://www.dunabogdany.hu/nemet-nemzetisegi-ovoda
<u>Az óvoda alapítványa:</u>	Dunabogdányi Óvodáért Alapítvány
<u>Az Alapítvány weboldala:</u>	http://www.dboalapitvany.hu/
<u>Az Alapítvány számlaszáma:</u>	Dunakanyar Takarékszövetkezet 64700014-16499715-00000000

Az eredeti programot készítették:

Balogh Imréné	Kreisz Ferencné	Szűcs Istvánné
Gräff Albertné	Kristóf Istvánné	Trapp Ágostonné
Kammerer Istvánné	Dr. Ormai Sándorné	Vaczóné Molnár Judit
Dr. Kálmán Józsefné	Papaneczné Papp Éva	Várady Szabó Tiborné

2004-es átdolgozást készítették:

Balogh Imréné	Kristóf Istvánné	Ormai Tamásné
Gräff Albertné	Láng Noémi	Spanisberger Jánosné
Kammerer Istvánné	Liebhardt Orsolya	Trapp Ágostonné
Kreisz Ferencné	Naszvadi Tiborné	Várady Szabó Tiborné

2010-es Felülvizsgálatot készítették:

Balogh Imréné	Kristóf Istvánné	Trapp Ágostonné
Gräff Albertné	Ormai Tamásné	Vaczóné Molnár Judit
Hockné Kiss Márta	Papaneczné Papp Éva	Várady Szabó Tiborné
Kammerer Istvánné	Spanisberger Jánosné	

A program benyújtója: Kammerer Istvánné
óvodavezető

2013-as átdolgozást készítették:

Balázs Mónika	Kristóf Istvánné	Petőczné Ivitz Judit
Balogh Imréné	Kugler Mónika	Spanisberger Jánosné
Ferbert Dorottya	Ormai Tamásné	Vaczóné Molnár Judit
Gräff Albertné	Papaneczné Papp Éva	Várady Szabó Tiborné

A 2013-as pedagógiai programot elfogadta: Gräff Albertné
óvodavezető

A MI ÓVODÁNK

Dunabogdány, a Dunakanyar részeként, a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó Visegrádi hegység lábánál, közvetlenül a Duna partján, a 11-es főút vonalán, Budapesttől 36 km-re festői szép környezetben található. A község lakóinak zöme német nemzetiségű, lélekszáma kb. 3200 fő.

Intézményünk a falu centrumában, az Általános Iskola, Sportcsarnok, Tanuszoda, és Orvosi rendelők közelében áll.

Ötcsoportos óvodánk 3 különálló épületben működik. A háromcsoportos épület 2004-ben, a kétfelcsoportos épület 1971-ben épült. A harmadik épület több mint száz éves. Jelenleg tornaszobaként használjuk. A játszóudvar és a kert árnyékos, füves területeivel, mozgásfejlesztő játékaival elegendő mozgásteret biztosít gyermekeinknek.

Intézményünket 1898-ban alapították részben azért, hogy a német nemzetiségű gyerekek magyarul is megtanuljanak beszélni, így készítették fel őket az iskolára annak idején. Mára ez a feladat annyiban módosult, hogy gyermekeinket mi ismertetjük meg a nemzetiségi nyelvvel és hagyományokkal, hogy a későbbiekben se merüljön feledésbe hovatartozásuk.

Nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy az Alapítás jubileumi éveit méltón megünnepeljük.

1970 óta óvodánk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda. Nevelési gyakorlatunk alapja a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az itt élő emberekhez kötődő érzelmi viszony megalapozása. Fontosnak tartjuk a nyelv megszerettetését, melyet játékon, játékos szituációkon keresztül, sok énekkel, verssel, mondókaival, mesével tarkítva ismertetünk, tanítunk a gyerekeknek.

A nevelés mind az öt csoportban két nyelven folyik (német-magyar), mindig szem előtt tartva a gyerekek életkorát, egyéni eltérő fejlődési ütemét. A német nyelvet egész nap a gyerekek érdeklődéséhez, teherbírásához igazodva használjuk.

Csoportjaink heterogén vagy homogén összetételét a mindenkori létszám határozza meg.

Pedagógiai elvünk: érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, a különbözőségek elfogadására és megismerésére nevelő, élmény gazdag mindennapok megteremtése. Tevékeny, gazdag óvodai életet kívánunk megteremteni, melynek során a gyermek alapvető és legfontosabb tevékenységi formájának a játékot tekintjük; hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyerekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatását, megfelelő időt biztosítva a szabad játékra.

Óvodásaink természetes egységükben ismerkednek a világ dolgaival. Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéniségét, érdeklődését. Segítjük önkifejezését, személyiségének természetes fejlődését – a gyermek választhat, alakíthat, felfedezhet, tévedhet is. Tehát a gyermeket úgy állítjuk középpontba, hogy élményekkel gazdagítjuk életét.

Az évszakok változásaira, a hónapok aktualitásaira, az ünnepekre épülnek a játéktevékenységeket gazdagító, továbbfejlesztő témák.

Felvállaljuk a községünkben élő, sajátos nevelési igényű (testi-, érzékszervi-, beszéd fogyatékos, autista) gyermekek nevelését, az Alapító Dokumentumban

meghatározottak szerint. A mozgásfejlesztéshez és a tanulási zavarokat megelőző, ill. korrigáló terápiához használt eszközök segítik fejlesztőmunkánkat, az iskolai kudarcok elkerülését. (Közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.)

Nevelőmunkánk részét képezi a differenciált nevelés, amely lehetőséget ad a gyermekek egyéni fejlesztésére.

Óvodánkban a gyermekeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Törekszünk a szülőkkel való szoros együttműködésre. Az eredményes együttnevelés érdekében olyan fórumokat szervezünk, ahol szemléletváltásra, tapasztalatcserére van lehetőség.

GYERMEKKÉPÜNK:

Abból a tényből indulunk ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.

ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot adó környezet színterét nyújtaná a gyerekeknek, ahol napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetik, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

Óvodánk melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével elsősorban a szabad játékkal és mozgással készíti fel a gyerekeket az életre. A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket. Ehhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek tisztelete párosul.

1.1. Személyi feltételeink:

Óvodánkban 20 fő dolgozik.

Az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, valamint minden csoportban legalább egy nemzetiségi óvodapedagógus biztosítja a csoportban a német nemzetiségi nevelőmunkát.

Óvodapedagógus	11 fő
ebből Nemzetiségi óvodapedagógus	6 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Pszichológus (heti 3 órában)	1 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Dajka	5 fő
Adminisztrátor (részmunkaidőben foglalkoztatott)	1 fő
Konyhai dolgozó (részmunkaidőben foglalkoztatott)	1 fő
Karbantartó (részmunkaidőben foglalkoztatott)	1 fő

1.2. Az óvoda tárgyi feltételei:

Ötcsoportos óvodánk 3 különálló épületben működik. A háromcsoportos épület 2004-ben, a kétszoportos épület 1971-ben épült. A harmadik épület több, mint száz éves. Jelenleg tornaszobaként használjuk. A játszóudvar és a kert árnyékos, füves területeivel, mozgásfejlesztő játékaival elegendő mozgásteret biztosít gyermekeinknek.

Az udvari játékok megfelelőségi, biztonságtechnikai vizsgálattal rendelkeznek az előírások szerint.

A csoportszobák felszereltsége és játékelátottsága jónak mondható.(Folyamatosan fejlesztjük anyagi lehetőségeinkhez mérten.)

A Dunabogdányi Óvodáért Alapítvány kiemelt feladatának tartja az óvoda udvarának átalakítását, korszerűsítését. Ezt a támogatóktól függően valósítják meg.

A meglévő és a hiányzó épületek, berendezések, eszközök részletes listája az *1. mellékletben* található.

Az eszközök karbantartása és beszerzése, a hiányzó eszközök pótlása a költségvetés és pályázatok függvénye.

Fontos a meglévő eszközök tudatosabb használata a programunk szellemében. Új eszközök vásárlásánál is ezeket a szempontokat helyezzük előtérbe.

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI

ALAPELVÜNK, hogy:

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- a gyermekek jogait, emberi méltóságát tiszteletben tartjuk és megerősítjük.
- a gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom öveze.
- mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- az óvodánk inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- törekszünk az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére.

Célunk:

Óvodásaink nyugodt, harmonikus, egészséges fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, változatos tevékenységeken keresztül. Egyéni fejlesztések beépítésével célunk a hátrányok kiegyenlítése, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

További célunk a nemzetiségi kultúra ápolása, a német nyelvhez való pozitív viszony kialakítása és a hagyományok továbbörökítése, a játék, a mese, a zene és a manuális tevékenységeken keresztül.

Feladatunk:

- Óvodásaink testi-lelki szükségleteit szeretetteljes, nyugodt légkörben elégítjük ki.
- Segítjük, alakítjuk optimális fejlődésüket annak érdekében, hogy társakkal, felnőttekkel kooperatív, együtt érző és együttműködő kapcsolatot alakítsanak ki.
- Lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, melyben lehetőséget adunk napi mozgásszükségleteik kielégítésére (egészségmegőrző szokások kialakítására)
- Megismertetjük gyermekeinkkel a szűkebb, tágabb környezetet, mely megalapozza a szülőföldhöz való kötődést.
- Gyermekeinket a különbözőség elfogadására neveljük, igyekszünk kialakítani bennük olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség.
- Fontos feladatunknak tartjuk a szülőkkel való kapcsolattartást, a pedagógiai tapasztalatok átadását, segítségadást a nevelésben.

2.1. Az egészséges életmód kialakítása

„Az egészség a legjobb befektetés a jövő számára!”

„Az egészség alapvető, mással nem helyettesíthető érték!” (WHO)

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magába foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Az egészség számunkra testi-lelki és szociális elégedettséget, harmóniát jelent, nem csupán a betegség hiányát.

Célunk:

Az egészséges életvitel iránti igény kifejlődésének segítése, óvása, védelme, megőrzése és fejlesztése.

Feladatunk:

- Egészséges környezetet biztosítunk: a környezet a gyerekeket érő külső hatások összességét jelenti, amelyhez egyéni fejlettségük és egészségi állapotuk szerint eltérő módon és mértékben képesek alkalmazkodni, ehhez a szokásokat kialakítjuk.
- Helyes életritmust alakítunk ki: óvodánk napirendjét a gyerekek élettani szükségleteinek figyelembevételével szervezzük meg, ügyelve a nyugodt élettempó biztosítására.
- Fontos feladatunk a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, a gyerekek testi épségének védelme, óvása és megőrzése.
- A gyerekek higiénés nevelése során feladatunk: az alapvető tennivalókra szoktatás – tisztálkodás, WC használat, kulturált étkezés, környezeti higiénia és rend, balesetmentes viselkedés (szűrő-vágó eszközök használata).

2.1.1. Táplálkozás

- Gondoskodunk az ízléses terítésről, a kulturált étkezés feltételeiről (halk beszélgetés, megfelelő eszközhasználat)
- Folyadék egész nap a rendelkezésre áll, az étkezésnél figyelembe vesszük a gyerek egyéni igényeit
- Ösztönözzük, de nem kényszerítjük soha a gyereket az étel elfogadására (az étvágytalan gyerekeket sem erőltetjük soha, de ennek okait igyekszünk kideríteni)

2.1.2 Testápolás

- Egészségük védelme testük, ruházatuk gondozását, szükség szerinti tisztálkodásukat tisztaságigényük kialakulását szolgálja
- Igyekszünk összehangolni az otthoni és az óvodai szokásokat – az itt alvó gyerekek ebéd után fogat mosnak.
- Lehetővé tesszük, hogy szükség szerint fésülködjenek, s tudatosítjuk, a haj rendezettsége hozzátartozik a jól ápoltsághoz.
- WC használat: szokásrendjüket úgy alakítjuk, hogy a gyermek bármikor, nyugodt körülmények között végezhesse szükségleteit.
- Állandó figyelmeztetéssel, példaadással törekszünk a kézmosás alaposságára: folyóvíz alatt szappannal történjen, s töröljék szárazra kezüket – igyekszünk kialakítani, hogy ne csak ösztönzésre, hanem saját igényükből fakadva is észrevegyék a kézmosás szükségességét (pl. gyurmázás után)
- Környezettudatos magatartás megalapozása: pl.: csapok elzárása, megfelelő mennyiségű WC papír használata.

2.1.3 Öltözködés

- Igyekszünk elérni, hogy öltözködésük legyen többrétegű, kényelmes, célszerű.
- A váltócipő olyan legyen, ami tartja a lábat, és nem balesetveszélyes.
- Testnevelés foglalkozásokra átöltözés: cipőcsere, és a felsőruházat levétele (szoknya, öv, szorosabb nadrág).

2.1.4. Mozgás

- A játékos mozgásoknak teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.
- Igyekszünk lehetővé tenni, hogy gyermekeink annyit mozogjanak, amennyit akarnak.
- Sétákat, kirándulásokat szervezünk, mely a mozgásigény kielégítésén túl együttes élményt is jelent a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt.
- Kirándulásoknál ügyelünk arra, hogy a megtett út hossza igazodjék a gyerekek életkorához, teherbírásához.

2.1.5. Pihenés, alvás

- A pihenés fontos feltétele a megfelelő nagyságú fektető.
- Alvás előtt alaposan kiszellőztetünk, s a folyamatos szellőzést biztosítjuk.
- Az elalvás előtti mese elmaradhatatlan, aki nem tud aludni, hozzábújhat kedvenc állatkájához, babájához.
- Életkorhoz igazodó, rugalmas pihenési időt biztosítunk.
- Szem előtt tartjuk, hogy az a gyermek aludta ki magát, akit nem kell ébresztgetni, magától ébred.
- Folyamatosan kelnek fel és uzsonnáznak a gyerekek, alvó társaikat nem zavarják.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a gyerekek igénye a személyi és a környezet higiéniére, mozgásos életmódra, kulturált étkezésre.
- Kialakul a gyerekek igénye az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére.
- A gyermekek a szokásrendszernek megfelelően önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, önállóan használják a papír zsebkendőt.
- Önállóan döntenek az ételek mennyiségének megválasztásában, készségi szinten használják a kanalat, kést, villát.
- Önállóan öltözködnek, ruhájukat ki-begombolják, összehajtják.

2.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

A nevelés alapelve: a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben, s ehhez az óvodapedagógusoktól, az óvoda dolgozóitól a segítséget teljes mértékben megkapja.

Célunk:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkört teremtünk a befogadástól az óvodáskor végéig.
- Az óvodapedagógus és a dajka részéről olyan elfogadó magatartást alakítunk ki, mely ösztönöz, bátorít, megerősít.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatát szintén kialakítjuk (demokratikus partnervizony).
- Környezetünkben olyan feltételeket teremtünk, melyben alkalom nyílik a reális ÉN-kép, a helyes viselkedés alakulására, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek formálására.
- Szeretet és kötődés képességét fejlesztjük.
- A mások iránti tiszteletet, megbecsülés érzését fejlesztjük.
- Élménybefogadás képességét fejlesztjük.
- Érzelmek kifejezőképességüket fejlesztjük.
- Ösztönök és érzelmek irányítását fejlesztjük.
- Az érzelmi zavarok okait felderítjük, a hátrányos körülményeket kompenzáljuk.
- A gyermek társas szükségleteit kielégítjük.
- Közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk, szülők bevonásával is.
- Kialakítjuk a közösségi élet szokásait és a közösségi magatartást.
- Ésszerű szabályokat állítunk, és azokat betartatjuk.

ÚJ gyermekek fogadása, befogadása

„ A gyermeket tisztelettel kell fogadni, szeretetben kell felnevelni és szabadságban kell elengedni. „ (Vekerdy Tamás)

A befogadás mély, humánusabb tartalommal bír, mint a beszoktatás, mert minden egyes gyermek igényeit, test-lelki szükségleteit figyelembe veszi. Ebből következik, hogy a befogadás személyes, egyéniséghez igazodó, differenciált módon való megvalósulás.

Az óvodába különböző gyerekek érkeznek, különböző családi környezetből és mindenkinek különböző szintű szükségletei lehetnek. Az óvodába lépő gyerekek nem az óvodára szocializáltan érkeznek, ugyanakkor szociálisan érettek lehetnek az óvodára . Úgy jó befogadni a gyermeket az óvodai életbe, hogy elfogadjuk olyannak amilyen. Elfogadjuk őt a meglévő tapasztalataival, szokásaival, neveltségi szintjével. „Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes. ” (Thomas Gordon)

Gyermekeink megváltozott élete a befogadással kezdődik. Olyan változás történik életükben, amit még soha nem éltek át. Gondoljunk arra, hogy a gyermek az otthont, a megszokott biztonságot veszíti el. Éppen ezért éreznünk kell a felelősséget a befogadás időszakában, arra kell törekednünk, hogy minél kellemesebb érzéseket keltsünk a gyermekben.

A befogadás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkel közösen teremti meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

Óvodánkban nagyfokú körültekintéssel tervezzük meg az újonnan érkező gyermekek befogadását. A gyerekek szüleikkel együtt ismerkedhetnek már tavasszal, nyáron az óvodával. Az óvodapedagógusok a családlátogatások során megismerkednek a családokkal és azzal a környezettel, ahol a kisgyermek él. A családlátogatások során igyekeznek minden olyan információt megtudni, ami fontos és hasznos lehet az óvodai élet során.

Ha lehet, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyerekek napirendjét, szokásait. A gyerekek behozhatják azokat a tárgyakat, melyekhez ragaszkodnak.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A közös élmények átélése az óvodáskor végéig biztosítja a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani. Az otthonosság érzetének megerősítését szolgálja a „gyermekincseknek” biztosított tároló hely, ahová a gyermekek személyes tárgyaikat tehetik.

A gyermek-gyermek, az óvónő - dajka-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése fontos feladatunk.

A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak ki, ha biztonságban és jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk-biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda

felnőtt és gyermek közössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, társa a gyerekeknek. Szerepe kulcsfontosságú!

A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet a korlátokkal együtt!

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat, minden gyerek számára –egyéni sajátosságait figyelembe véve- érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvónő, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek.

Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű társaikat. Hassa át a közösségfejlesztő munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

A bátorító nevelés elvei a gyermek-gyermek, óvónő-dajka- gyermek kapcsolatában:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg- a gyermeket.
- Utasítás helyett igyekezzen kérdezni.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt biztosítson a gyermeknek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határátlépésnél” vezessen be szabályokat.
- A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolást.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt a kialakult konfliktusok során a gyermekkel fogalmaztassa meg érzéseit és segítse azok feldolgozásában.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek.
- A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előreivő megfogalmazás jelenjen meg. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélgetőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, a hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre véteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- Utasítás helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra-változtatásra képessé váljanak.
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A szociális érzelmek terén: együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat-fájdalom okozás felismerése, átélése.
- Az esztétikai érzelmek terén: a szép iránti fogékonyság, művészi élmény befogadása.
- Az erkölcsi érzelmek terén: igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség érzés, őszinteség, igazmondás.
- Szociálisan éretté válik a sikeres iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez.
- A gyerekek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- Szívesen tevékenykednek a közösségért.

MIGRÁNS GYERMEK FOGADÁSA

Migráns gyermek az, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelv:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben keressük.

A migráns gyerekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok:

Felkészülés a gyermekek fogadására / Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkákkal is megbeszélni.

Az érkező gyermek empátiás fogadása:

- A migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőknek, kirekesztettnek érezheti magát.
- Nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyerekek beszédét, és őt sem értik a többiek.
- Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól.

Az óvónő legfontosabb feladata a kezdeti időszakban a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása szükséges a többi gyerek számára. A más

kultúrákról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyerek érdeklődési körét – játék, mese, vers, ének, zene, tánc – figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek a leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

2.3. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.

A szocializáció folyamán a beszéd a gyerek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyerek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

Az ismeretek csak akkor képezik a rugalmas gondolkodás alapját, ha a gyerek az alapot adó szenzomotoros cselekvéseket elsajátította. A gyerek gondolkodását és beszédét ezért fontos cselekvéssel összekapcsolni. A cselekvés, a gondolkodás és a beszéd elválaszthatatlan egymástól a gyerek beszédfejlődése során. A gondolkodás a cselekedtetés, tevékenység által fejlődik. Az óvodáskor alatt a gyerek gondolkodása a tárgyakkal való manipulálástól a gondolati tevékenység felé halad, az óvodáskor végére képszerűvé válik.

Célunk:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítsunk, megadjuk.

Feladatunk:

- A gyerek életkorának, nyelvi fejlettségének (melyet meghatároz a család szociokulturális háttéré) érdeklődésének megfelelő beszédhelyzetet teremteni és a gyerekek beszédkedvét felkelteni.
- Változatos élményekkel (mese, vers, bábozás, séta, játék) és az óvónő beszédpéldájával, a kifejező hanghordozásával fejleszteni a választékos szóincset, az érzelmet megjelenítő viselkedést.
- Helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció formáinak alakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakulnak az érthető, kifejező beszédképesség alapjai.
- Környezetükben megfelelően kommunikálnak.
- Beszédképességük, beszédkedvük erősödik.
- Kialakul beszédfevelmük.
- Élményeiket összefüggően, mások számára is érthető módon képesek elmondani.
- A sokoldalúan szerzett tapasztalat- és ismeretanyag által megfelelően gyarapodik szókincsük, lehetőségük adódik a választékos beszédre.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

3.1. NAPIREND

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó kölcsönös érintkezésen keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez.

A napirend az óvodai élet tudatos kialakításán alapszik. A rendszeresen visszatérő tevékenységek érzelmi biztonságot, folyamatosságot, nyugalmat teremtenek a gyermekekben. A gyermekekre nagy hatással van a feszültségtől mentes együttlét, örömteli hangulat, az óvónő élménygazdagsága, az óvoda egész életének átgondolása. Az óvoda napi életében érvényesül a rugalmasság és a folyamatosság.

Az évszakokhoz igazodva, az óvoda sajátosságait figyelembe véve, a gyerekek mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg a csoportok napirendjét. Szeptembertől - májusig terjedő időszakban az időjárástól függően szervezzük a szabad levegőn eltöltött tevékenységeket. Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást (pl. szánkózás, csúszkálás, mozgásos játékok, stb.)

A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a gyermekek biológiai-, (életkor, alvás-, mozgásigény-, étkezés) társas szükségleteit szem előtt tartva, a rendszeres időpontok fontosságát figyelembe véve alakítja ki óvodánkban az óvodapedagógus.

Mivel a nevelési év nem zárul le május 31-én, a nyári időszak (június1. – augusztus 31.) tartalmas, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett tevékenységeket szervezünk összevont csoportokban.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítson változatos tevékenységet, lehetőséget a fejlődésre.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyerekek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszkedését. Főbb kereteit azonban helyesnek látjuk megtartani a gyerekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében. Az egyes csoportok tevékenységeinek időkeretét a csoportnaplók tartalmazzák.

Nevelési cél: a megfelelő és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása.

- Óvodánkban két nyelven szervezzük a gyermekek óvodai életét.
- Fontos a tevékenységek közötti belső harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék-/szabad játék kitüntetett szerepét.
- A foglalkozások szervezésénél figyelembe vesszük a gyerekek életkori sajátosságait, és növekvő időtartamú foglalkozásokat szervezünk (5-35 perc)
- A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. A mozgásigény kielégítése történhet a napirend minden időszakában, a gyermekek mindennapi mozgáslehetőségének biztosításával, elegendő levegőzéssel, udvari mozgással, testnevelés foglalkozással.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. A tervezésnél figyelembe vesszük a gyerekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Az óvónő a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző dajkával. Törekedni kell arra, hogy a napi tevékenységekben részt vevő felnőttek is ismerjék, használják a nemzetiségi nyelvet (tájnyelvet).
- Higiénés feltételek megteremtésével, a kulturált étkezésre szoktatással kívánjuk biztosítani a folyamatos reggelit és uzsonnát, valamint az ebédet.
- A délutáni pihenés időtartamát a gyerekek életkori/egyéni szükségletei határozzák meg.
- A gyerekek egyéni fejlettségétől függően választjuk meg a megfelelő szervezési formákat, mind a kötött, mind a kötetlen tevékenységekben.

Napirendi intervallumok:

6⁰⁰ - 12⁰⁰

- Párhuzamos tevékenységek játék/szabad játék a csoportszobában, illetve a szabadban
- Folyamatos reggeli
- Az óvónő által felajánlott, választható tevékenységek, kötelező vagy kezdeményezett formában
- Mozgásfejlesztés (kötelező vagy kezdeményezett)
- Játék a szabadban vagy séták, kirándulások

12⁰⁰ - 13⁰⁰

- Testápolás
- Ebéd

13⁰⁰ – 15⁰⁰

- Pihenés, alvás mesével, altató dallal, verssel

15⁰⁰ – 17⁰⁰

- Párhuzamos tevékenységek
- Folyamatos felkelés
- Testápolás
- Uzsonna
- Szabad játék (felajánlott tevékenységek) időjárás függvényében csoportszobában vagy a szabadban.

A tág időkeretek betartásával a csoport óvónői maguk dolgozzák ki a gyermekek számára leginkább ideális napirendet, mely az évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

3.2. HETIREND

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Az új gyermekek érkezésénél figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolai életmód közeledtével a hetirend és a napirend pontosabb betartását helyezzük előtérbe.

A hetirend összeállításánál arra figyelünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A csoportban dolgozó óvónők közösen készítik el az éves terveiket. A tervek havi, vagy kétheti - lebontásban, minden területre részletes feladatokkal készülnek.

A hetirendet a csoport óvónői alakítják ki, figyelembe véve a gyerekek életkori sajátosságait.

Lehetséges az egy vagy két hétre szóló tervezés, szem előtt tartva a következőket:

- Egy téma köré csoportosítjuk a feladatokat. A tervezésnél egyre kevésbé választjuk szét mereven a tanulási tevékenységeket. Többnyire komplex szervezési formákat választunk. A komplexitás úgy jelenik meg, hogy minden nap egy adott hangsúlyos tevékenység köré szervezzük a különböző témákat, megjelölve az ehhez kapcsolódó irodalmi, zenei, képzőművészeti, stb. alkotást.
- A hét 1 napján kötelező a testnevelés foglalkozás.
- Nagycsoportosainknak heti egy alkalommal úszásoktatást szervezünk a Tanuszodában.
- Az óvodai élet tevékenységi formáiban a magyar és a német nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát a nevelési programban az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg. Hetente két hangsúlyosabb német napot szervezünk. A német nyelvet rugalmasan, a gyerekek életkorához, fejlettségéhez mérten használjuk a nap folyamán. Biztosítjuk a nyelvbarát csoportlétkört, ahol az óvónő a nyelvi modell.

3.3. ÜNNEPEK

Az ünnep pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek. Közösségi tulajdonságok, esztétikai élmények elmélyítésére kerülhet sor általa. Az ünneplésben résztvevők a hétköznapokból egy kiemelt, emelkedett hangulatú légkörbe kerülnek, ettől „feltöltődnek”, s ez kreativitásra, aktivitásra ösztönöz. Az ünnepek színvonalassága, szervezettsége óvodánkban hagyományokon alapszik.

A hagyományok ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint az intézmény jó hírvének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának kötelessége.

Az ünnepek, megemlékezések rendezése és megtartása a gyermekek nemzeti identitástudatát alapozza, fejleszti, hazaszeretetüket mélyíti.

Az intézmény egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvények a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják, a gyermekeket a felnőttek és egymás iránti tiszteletre nevelik.

Az ünnepeket hosszú időtartamú felkészülési idő előzi meg, mely biztosítja a gyermekek megfelelő érzelmi ráhangolódását, az életkoruknak megfelelő elmélyülést. Az ünnepek kellő színvonala minden óvónő belső szükséglete. Az ünnepekhez kapcsolódó hagyományok ápolása kovácsolja közösséggé a gyerekcsoportot.

Az ünnepek jó alkalmat adnak a családdal való kapcsolattartásra, a bensőséges együttünneplésre.

Az óvoda és a szülők együttműködésének erősödését segíti bekapcsolódásuk egy-egy ünnep lebonyolításába. A szülők az előkészületekben való részvételükkel

emelik az ünnep hangulatát, miközben az óvodai csoporttal, az óvónókkal és a többi szülővel együtt osztoznak az ünnep örömeiben.

Az ünnepi előkészületekhez hasonló együttműködés a közös munkadélutánok megszervezése, amely szintén megfelelő alkalom egymás jobb megismerésére.

Az ünneplést befolyásoló tényezők, alapelveink:

- Tartalmában a műsorok, rendezvények igényesek, jól szervezettek, a gyermekek számára érthetőek, élvezhetőek legyenek.
- Teremtjük meg a csoportformáló, összetartó erőt kialakító közös örömet, meghittséget, a közös rítusok adta biztonságos élményt.
- Az ünneplés mellett nyerjen hangsúlyt a ráhangolódás és a levezetés is, érvényesüljön a folyamatjelleg, ennek szellemében, cselekvéses formában vegyenek részt a gyerekek.
- A külső formák is járuljanak hozzá az ünnep hangulatának emeléséhez: ünneplő ruha, feldíszített terem, ünnepi asztal, esetleg különleges színek, fények, hangok és illatok. Mindez az óvodás gyermek számára érzelmileg lényegesebb, mint az értelmi tényezők.
- A nyitott ünnepek esetében, a családok meghívásánál elsődleges célunk a kapcsolat mélyítése, az ízlésformálás, a családi hagyományok szélesítése.

Ünnepeink megszervezésében megkülönböztetünk zárt (csak óvodásainknak), illetve nyitott (szülőkkel közös) ünnepeket. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva ezen kívül délelőttre, ill. délutánra szervezzük az ünnepet.

3.3.1 Kötelező ünnepek, a továbbiakban leírt szervezeti formában a következők:

Zárt ünnepeink: résztvevői az óvoda gyermek és felnőtt közössége, esetleg meghívott vendégek (szereplő iskolások, stb.)

- Mikulás
- Közös óvodai karácsonyváró ünnep
- Farsang
- Március 15.
- Nemzetiségi hét
- Húsvét
- Föld napja
- „A népmese napja” (Benedek Elek születésnapján, szept. 30.-án)
- Gyermeknap
- Születésnapok

Nyitott ünnepeink: résztvevői az óvoda gyermek és felnőtt közössége a családokkal együtt (a szervezés módját, időpontját a szülőkkel legalább egy héttel az ünnep előtt pontosítjuk, írásos formában is)

- Márton nap
- Karácsonyváró ünnep
- Anyák napja (Kiscsoportban mindig délelőtt, a többi csoportban délután szervezzük.)
- Évzáró

3.3.2. A kötelező ünnepeken kívül **javasolt ünnepek** is szervezhetők, melyeket a csoport életkorától, fejlettségétől teszi függővé az óvónő:

Javasolt ünnepek

- Víz világnapja
- Madarak és fák napja
- Állatok világnapja
- Környezetvédelmi világnap
- Ovinap évente

Az éves munkatervben az óvoda konkrétan meghatározza az ünnepek, jeles napok feladatait, megvalósítandó céljait, felelőseit.

Bármilyen formában és tartalommal ünnepelünk, mindig a gyerekeket helyezzük középpontba. Vigyázunk rá, hogy az ünnep ritka, kiemelkedő alkalom maradjon a csoport, a család, a gyermek életében.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1. Játék

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle.” (Varga Domokos)

Az óvodai élet egyik specialitásának, sajátosságának tartjuk, hogy a játék úgy áll a középpontban, hogy hozzá kötődik minden egyéb gyermeki megnyilvánulás és nem fordítva.

Jót és jól játszani, ez a gyermek dolga az óvodában. A játék kicsiben maga az ÉLET, ezért az életre nevelés is a játékból indul ki.

Az óvodai nevelés folyamatában a játék a gyermeki önfejlődés eszköze, a személyiségfejlesztés alappillére. A játékon belül fejlődnek értelmi képességeik, érzelmeik, beszédük, viselkedésük, ízlésük, társas kapcsolataik, mozgásuk. A gyermek fejlődését legdöntőbben a játék határozza meg. Egyszerűen azért, mert a játékban érzi igazán jól magát, s ez által önkifejezésének ez a legfőbb formája és forrása.

A játéktevékenység során a gyermek sajátos szükségletei nyernek kielégítést:

- a mozgás-aktivitás szükséglete
- a biztonság szükséglete
- a szociális szükségletei
- az önbecsülés szükséglete
- az önmegvalósítás szükséglete, mely egyben a gyermeki önfejlődés elősegítését eredményezi

Az óvónő játékbeli szerepének, kritériumainak meghatározásakor megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját: a szabad játékot, és az óvónő által kezdeményezett játékot.

4.1.1. Szabad játék

A szabad játék során nevelési célunk az óvodai nevelés legfőbb eszközének, a szabad játék elsődlegességének (túlsúlyának) biztosítása. Az óvónő a játék kibontakoztatása, és nem fejlesztése céljából hat a játékra.

A szabad játék az óvodai gyakorlatban olyan játéktevékenység, mely:

- a gyerek részéről: szabad választást jelent mind a tevékenységben, mind annak tartalmában, a társban, eszközben, helyben és időtartamban.
- az óvodapedagógus részéről: tudatosan alakított feltételeket jelent, mely együtt jár a játék helyének, térelosztásának, napirendjének, játékszokásoknak, élménynek, tapasztalatoknak tervezésével és megszervezésével. A játék menetében a „rendelkezésre állást” jelenti, a segítségadást, a megerősítést, a konfliktusfeloldást az óvodapedagógus készenlétével és készségével, és a gyermek elképzeléseit támogató, követő magatartásával.

4.1.2. Kezdeményezett játék

Kezdeményezett játéknak nevezzük azt a játéktevékenységet, amelyet vagy a gyermekek, vagy az óvodapedagógus kínál fel, invitál a benne való részvételre. A kezdeményezett játék elfogadása mindig a kezdeményezett fél érdeklődésétől függ.

Az óvodapedagógus játékirányítása, annak hatása a játékra:

- **Közvetett vagy indirekt hatás**, melyen azoknak a körülményeknek a megszervezését, magatartásformáknak felvételét értjük, melyek a játékra

hatással vannak. Ezek: objektív feltételek, élmények biztosítása, a gyermek elképzelései megvalósulásának elősegítése, elgondolásainak támogatása, intimitások biztosítása. A közvetett hatások érdekében az óvodapedagógus megformál olyan magatartás-és viselkedésformákat, amelyekkel a játéktevékenység optimális minősége, légköre biztosított. (Ilyenek: azonosuláshoz alkalmas modell, bevonható játszótárs, segítőkész, óvó-védő magatartás, technikai segítség.)

- **Közvetlen vagy direkt hatásokon** értjük azokat a hatásokat, amelyek a gyermekek játéktevékenységét tudatosan befolyásolják. Ilyenek:
Beavatkozás: a játék tartalmának megváltoztatása, a játéktevékenység leállítása
Közbelépés: amikor konfliktusaikat nem tudják megoldani, vagy balesetveszély alakul ki
Szabályozás: az óvodapedagógus a játék tartalmát, vagy annak egy részét valamely okból megváltoztatja, másképp valósítja meg
Átterelés: ez a módszer a gyermeki magatartásra, viselkedésre hat, megakadályozza a nem kívánt viselkedést: az óvónő az érdeklődést, figyelmet tapintatosan átvezeti egy más tartalomra, mely nevelési szempontból kívánatosabb
Bekapcsolódás: az óvónő a gyermekek által folytatott tevékenységbe lép. A tevékenység tartalmát, hangulatát átveszi.

Feladatunk:

- Időt, alkalmat, lehetőséget biztosítunk az elmélyült játékhoz.
- Napirendünket úgy szervezzük meg, hogy a játékre fordított idő elegendő legyen, „kijátszhassák” a megkezdett szituációkat.
- Minden játékfajtaéhoz a gyerekek életkorának megfelelő, ízléses pedagógiai értékű játékeszközöket biztosítunk.
- A csoportszobákat úgy alakítjuk ki, hogy a gyerekek párhuzamosan több szinten is játszhasanak.
- Közös élményszerzési lehetőségeket teremtünk a játék tartalmának bővítésére.
- Az önálló gyermeki játékot tiszteletben tartjuk.
- A szemlélődést, az elmélyedést, próbálkozás lehetőségét biztosítjuk.
- Felkeltjük a kíváncsiságot, a tudásvágyat, kielégítjük az érdeklődést.
- Az alkotó tevékenység lehetőségét biztosítjuk, mely megadja a kompetencia átélésének örömét.
- Alkotó, nyugodt, ösztönző, elismerő és elfogadó légkört biztosítunk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

→ Gyakorlójáték

- Csak manipulációs vágy kielégítésére szolgál a gyakorlójáték, még a kiscsoportban is, ill. eszközökkel való ismerkedés során
- Tartós jelentkezése esetén egyéni továbbfejlesztés szükséges (okok kiderítése)
- Konstruktív és szerepjáték elemeként is jelentkezhet

→ Szimbolikus –szerepjáték

- Szerepjátékuk tükrözi tapasztalataikat, elképzeléseiket, és az ezekhez fűződő érzelmeiket.
- Ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, közben bátran nyilvánulnak meg.
- Szerepjátékukban utánozzák a hozzájuk közel álló felnőtteket és társaikat.
- Változatos szerepekben vesznek részt a játékban.
- Az együttjátszás igénye jelentkezik.
- Elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Képesek a játék megtervezésére, játékeszközök megválasztására.

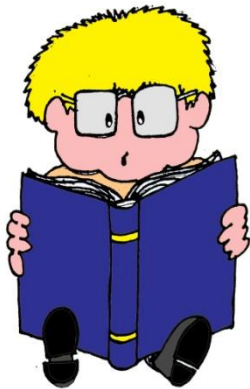
→ Építő, konstrukciós játék

- Játékelemekből képesek alkotni.
- A létrehozott, megkonstruált játékot élethelyzetbe emelik.
- Igényesek alkotásaikkal szemben.
- Bonyolultabb alkotásokat is létrehozhatnak.
- Óvodáskor végén alkotásaikat már teljesen önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre.

→ Szabályjáték

- Szívesen és önként vesznek részt a mozgásos- és az értelemfejlesztő szabályjátékokban is.
- A szabályjáték során alkalmazzák a helyes magatartás alapvető formáit: egymás örömeinek örülnek.
- Közös örömeiket a szabályok betartása felett.
- Egészséges versengés jellemzi szabályjátékukat.
- Bonyolultabb szabályjátékokat is játszanak.

4.2. Verselés, mesélés

„ A mesék mindig és minden időben az emberről, pontosabban az ember lehetőségeiről, választásairól, tévedéseiről, és a tévedések korrekcióiról mondanak el valami nagyon fontosat. Azaz nem arról szólnak, hogy minden rendben van, hanem arról, hogy minden rendbe hozható.”

(Boldizsár Ildikó)

Célunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi, és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal, erkölcsi mondanivalóval teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeik csengésével.

A vers és mese személyiségfejlesztő hatása-állásfoglalásaink:

- Az óvodáskorú gyerek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese. Mindez élmény a gyermek számára.
- Az olvasóvá nevelés eszköze a vers, és a mese.
- Gazdagodik a szókincs, fantázia, képzelet, nyelvi fejlettség és kifejezőképesség.
- A mese segítségével átélhet különböző élethelyzeteket (érzelmeket), feloldhatja a benne rejlő feszültségeket.
- A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. Csak abból a gyerekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére.
- A gyermek a meséből életvezetési mintákat, konfliktusmegoldó példákat kap.
- A mesék, azok megoldásai alapvető morális üzenetek, nem kevesebbet, mint az emberiség kulturális örökségét közvetítik.
- A vers hangulati színezete már hat a gyerekekre, de nem a tartalom vált ki érzelmeket, hanem a zeneiség, a ritmus, a rím.

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyagokat korosztálynak megfelelő igényességgel állítjuk össze.
- Az életkornak megfelelő kedvelt jellegzetes formákat biztosítjuk (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek nyelvi képességeit fejlesztjük az irodalom eszközeivel.
- Az olvasóvá nevelés érdekében kellő mennyiségű, minőségű és tartalmú könyvanyagot biztosítunk, a gyermekek számára elérhető könyvespolcon.
- A mindennapos mesélést alapvetőnek tartjuk.
- A mesélés, a versmondás lényeges elemeit – verbális emlékezet, előadásmód, tekintettartás, testbeszéd – elsajátíttatjuk személyes óvónői példánkon keresztül.

- A gyermek saját vers és mesealkotását segítjük, azt mozgással és/vagy ábrázolással kombináljuk.

Az igényes irodalmi anyag (népmese, népi mondókák) kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

→ **Versanyag:**

- Népi mondókák, rigmusok
- Játékos versek
- Klasszikus és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei
- Lírai versek

→ **Próza anyag, mesék:**

- A mesék mennyiségi és minőségi megválasztásában első szempontunk a népmesék nagyobb aránya a műmesékkel szemben
- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék gyermekek mesetárába
- Folytatásos meseregények
- Közmondások, találós kérdések
- Magyar klasszikusok gyermekirodalmi művei
- Mai magyar írók modern meséi

→ **A mesélés rendszere:**

- A mesélés kezdetét valamely állandó momentum (pl. mesepárna, mesére hívó jel, stb.) jelzi
- Nem teszünk különbséget az irodalmi foglalkozás vagy az elalvás előtti mese között: mindkettő fontos a maga helyén, egyik sem pótolható a másikkal
- Kihasználva a napi tevékenység során adódó helyzeteket, többször is előfordul mondókázás, mesélés – kapcsolódva az aktualitásokhoz

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a tanult verseket, meséket.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Kialakul a jellegzetes „mesehallgató viselkedésmód”, fegyelem, elmélyült figyelem
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és megjeleníteni.
- Szívesen emelnek le a polcra irodalmi, ismeretterjesztő vagy egyéb könyveket, folyóiratokat, és ezeket nézegetik.
- Vigyáznak a könyvekre.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának. Csak az a mienk igazán, amiért megdolgoztunk, esetleg megszenvedtünk. A zene is csak úgy száll belénk, úgy él bennünk, ha munkával – gyakorlati zenéléssel szántjuk fel lelkünket.”
/Kodály Zoltán/

Célunk:

A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagokat igényes, életkornak és az adott csoport képesszintjének megfelelően válogatjuk.
- Kihasználjuk a szabadban adódó éneklési lehetőségeket.
- Éneklés közben fejlesztjük a gyermek hallását, éneklési képességét, ritmusérzékét, harmonikus, szép mozgását.
- Egyszerű tánc lépéseket tanítunk felnőtt utánzásával.
- A zenehallgatási alkalmak aktualitását kihasználjuk: spontán éneklés-zenehallgatás a mindennapokban.
- Formáljuk a zenei ízlést, esztétikai fogékonyságot.
- Hangszerekkel ismertetjük meg a gyermekeket, felismertetjük hangról.
- A többszólamúságot óvónői énekkel jelenítjük meg.
- A zenei „tarsolyt” állandóan gazdagítjuk.
- Differenciálunk a zenei képességek fejlesztésében megfelelő szervezeti forma megválasztásával.
- Az életkornak megfelelő hagyományos zenei tartalmakat biztosítunk.
- A gyermekek nyelvi képességeit fejlesztjük mondókákkal, gyermekdalokkal, és zenei képességfejlesztő játékokkal.

A zenei nevelés alapidokumentuma: Forrai Katalin „Ének az óvodában” c. könyve, s az ebben található instrukciók a zenei nevelés területén. Továbbá azok a zenei szemelvények, amelyeknek zenepedagógiai értékében a nevelőtestület tagjai egyetértenek.

A dalanyag, mondókaanyag kiválasztása, valamint a zenei képességek fejlesztése életkorra szabott, ill. differenciáltan történik. Elsősorban népdalokat énekelünk, de a zenei anyagban megjelennek más népek dalai, valamint a magyar kortárs műdalok.

A zenehallgatási anyag gerince is népdal. Ehhez kapcsolódnak más népek dalai, a magyar komponált műzene, klasszikus műzene (olyan művek, melyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt, s amelyek mind nemzeti és európai értékeinket közvetítik). A mindennapi altatódal-éneklés is a zenehallgatás anyagát képezi, egyenértékű a foglalkozáson elhangzó zenei szemelvényekkel.

A fejlesztés tartalma, dalanyag, zenei feladatok:

- Magyar népi gyermekjátékdalok, műdalok, német nemzetiségi gyermekdalok kiválasztása a korcsoportnak megfelelő hangterjedelemben, mennyiségben.
- A dalok, mondókák oly módon történő megválasztása, hogy alkalmat adjon a szókincs bővítésre.
- A tiszta éneklés érdekében gyakori önálló éneklés.
- Dinamika megjelenése: halk-hangos alkalmazása.
- Finomabb hangszínek meghallása, megkülönböztetése.
- Szöveg és dallamvisszhang, ritmusvisszhang.
- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mozgással, különböző mozdulatokkal.
- Dalok, mondókák ritmusának érzékeltetése.
- Tempóérezkeltetés: gyors-lassú.
- Magasabb, mélyebb hangok megkülönböztetése, térben való „megmutatással” (dallammal).
- Hangszerek, zörejangszínek felismerése.
- Szöveg- és dallammotívumok kiemelése mozdulatokkal.
- Dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről.
- Ütőhangszerek használatában jártassá válnak.
- Dalos játékok bonyolultabb, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó formájának elsajátítása, egyszerű tánclépések.
- Német népzenehez kapcsolódó tánclépések.
- A zenehallgatás minden adódó alkalomhoz kapcsolódhat.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi hovatartozását.
- A zeneiskola növendékei minden évben „Tavaszi Hangversenyt” adnak az óvodásainknak, melyen megismerkednek különböző hangszerekkel és azok megszólaltatásával.
- Egy-egy óvodai rendezvényhez kapcsolódva (pl. Ovinap, Márc. 15., Farsang) az óvodások és/vagy iskolások tánc csoportjának előadását tekinthetik meg a gyerekek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élvezettel játszanak a gyerekek énekes játékokat.
- Gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- Élvezik a zenehallgatást, képesek az áhítatos zenehallgatásra.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- A halk-hangos, gyors-lassú, magas-mélyéneklést, mondókázást biztosan produkálják, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Egyszerű ütőhangszerek használatában jártassá válnak, bátran, szívesen veszik kézbe.
- Önmaguk is bátran, kreatívan improvizálnak dallamokat, esetleg szöveggel párosítva.
- Egyszerű tánclépések elsajátításában jártasakká válnak.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

Az ábrázoló, mintázó, építő tevékenységek által a gyermekek tér-, formai- és színeképzetének elősegítése, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A megfigyelés és ábrázolás által a gyermekek képzeletének, élmény- és fantáziaviláguk gazdagítása.

Feladatunk:

- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élményeket biztosítunk.
- A gyermeki alkotó-alkító tevékenység feltételeinek megteremtése: egész nap teret, változatos eszközöket biztosítunk.
- Annak tudatosítása, hogy nem a produktum, hanem maga az alkotó tevékenység öröme a fontos ebben az életkorban.
- A gyermekeket megismertetjük különböző anyagokkal, eszközökkel, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.
- A gyermekek megfigyelő képességét fejlesztjük.
- A gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének fejlesztése, egyéni érettségi szintjükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáit biztosítjuk.
- A kreatív önkifejezés igényét kialakítjuk.
- A gyermekek esztétikum iránti vonzódását, jó ízlésének megalapozását esztétikus környezet biztosításával, a környezet esztétikai jelenségeiben, a népművészeti, művészi alkotásokban történő gyönyörködtetéssel teremtjük meg.
- Megfelelő hely, idő, légkör és megfelelő mennyiségű eszköz és anyag biztosítása az egész nap folyamán.

A vizuális nevelés csoportosítása:

Firkálás

Az első olyan vizuális tevékenység, amelynek nyoma marad. A firka az érzelmekről, indulatokról, közérzetről ad képet. Firka nélkül nem kezdődhet el az ábrázolás korszaka.

Ábrázolás, festés-rajzolás

Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége. A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Ezért a vizuális tevékenység egyben hű képet is ad a gyermek gondolkodásáról, fejlettségi szintjéről.

Az ábrázolás, festés-rajzolás jelentősége:

- Fejleszti a látást
- Fejleszti a logikát
- Elősegíti az ismeretszerzést
- Megalapozza és fejleszti az esztétikai igényességet

Mintázás és barkácsolás

Lényege, hogy valóságos tárgyakat hoz létre. A kész munkák jellemzője, hogy közvetlenül is felhasználhatók. Ezek alkotó tevékenységek.

Jelentőségük:

- Fejleszti a következetes gondolkodást
- Fejleszti a képzelőerőt
- Önfegyelmre, kitartásra nevel
- Elősegíti sokféle anyag és eszköz megismerését
- Bevezeti a valódi munkatevékenységet
- Központi szerepe van a közérzelet fejlesztésében

Díszítés, kézimunka

A díszítés szerepe a szépítés, ami formai, színbeli szabályosságon alapszik, szimmetriát, ritmust mutat.

A díszítés jelentősége:

- Fejleszti a ritmusérzékenységet
- Fejleszti a geometriai látásmódot
- Elősegíti a szabálytudatot
- Fejleszti a sajátos vizuális logikát
- Sajátossága miatt az írás, olvasás elsajátítását készíti elő

Építés

Meglévő alapelemekből összeszerkesztést, összerakást nevezünk építésnek, ami konstrukciós játéktevékenység. Ezt a tevékenységet inkább játéknak nevezzük, pedig rengeteg vizuális támpontja van.

Az építés jelentősége:

- Fejleszti a térészlelést
- Fejleszti a logikus gondolkodást
- Társakkal való együttlét megtanulását
- Belelátó és elvonatkoztató képesség fejlesztését mozdítja elő
- Szerepet játszik a téralakító képzelőerő kialakulásában

A vizuális nevelés feltételei, lehetőségei:

- A tevékenységek megszervezéséhez alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekeket körülvevő világ tárgyai, eseményei (pl. ünnepek).
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek megismerjék a tevékenységükhöz használható természetes anyagokat, azok tulajdonságait, a velük való bánásmódot. Lehetővé tesszük, hogy mindazt a „kincset”, amit a gyerekek a természetben gyűjtöttek, hogy alkotó-alakító tevékenységükhöz felhasználhassák.
- A kisebb gyermekek ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és technikákkal. Ábrázoló tevékenységük beleépül játékukba. Szabadon firkálhatnak, rajzolhatnak, mintázhatnak, téphetnek, vághatnak, stb. Ezáltal átélik az alkotás, a színek, a formák adta örömet. Építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, tulajdonságaival.
- A nagyobb gyermekek manuális tevékenysége továbbra is beépül játékukba. A gyermekek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismerésével bővítjük. A képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal. A természetes és más anyagok felhasználásával ajándékokat készítenek, illetve játékokat, játékkellékeket, bábokat.
- Kiállítás megtekintése a Művelődési Házban (pl. fotó, festmény).
- Helytörténeti múzeum megtekintése (szóttések, faragások, saját készítésű használati tárgyak).

A vizuális tevékenységek szervezeti formája:

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen vagy kötött formájú tevékenységet szervez. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységben. Az óvónő megteremti annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. A gyermekek „jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját”, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia-és élményviláguk mutatkozik meg (önkifejezés).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képzalkotásban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, élményeiket.
- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak, megtanulnak „látni”.
- Örülnek alkotásuknak.
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.
- A gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított technikák közül.
- Természetes anyagok felhasználásával is tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Fejlődik képi gondolkodásuk, esztétikai igényességük.
- A laza ceruzafogás, biztos vonalvezetés, a félelemmentes hozzáállás azt jelenti, hogy manuális és pszichológiai téren is az önmagához képest legmagasabb érettségi fokra jutott a gyermek.

4.5. Mozgás

„Mindenkin magán múlik: az életműködéshez, az automatikus cselekvésekhez, a munkavégzéshez szükséges mozgáson kívül kielégíti-e azt a természetes mozgásszükségletét, amelyet kisgyermekkorában ösztönösen és olyan örömmel, felszabadultan valósított meg, vagy természetellenes módon hagyja visszafejlődni izmait, s a mozgáshiány miatt súlyosan károsítja egész szervezetének működését.”

(dr. Bágyoni Attila)

Célunk:

- A mozgás megszerettetése.
- A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek során, fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás serkentése, a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.
- Az egészséges versenyszellem kialakítása.
- A problémamegoldó képesség megerősítése, mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladatmegoldásokkal.

Helye a nevelés folyamatában:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van. A testnevelés foglalkozások keretén belül tervszerűen, ugyanakkor egyénre szabottan jelenik meg a mozgásfejlesztés.

Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára.

Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és örömforrás legyen.

A mozgás:

- Az egészséges életmódra nevelés részeként hozzájárul ahhoz, hogy számtalan mozgásos tevékenység - főként a szabadban- a gyermekek természetes igényévé váljon.
- Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, megóvásához, az egészséges életmód kialakításához.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.
- Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével, fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek, a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei.
- A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkítást és a keresztcsatornák fejlődését.
- Mozgás közben lehetőség nyílik a környezet tapasztalati megismerésére.
- A gyermek saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én” tudata, szociális énje.
- A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik önuralma, együttműködő képessége, akarata.
- Kialakul egészséges versenyszelleme.
- Fejlődik természetes mozgása és testi mozgásos képességei.
- Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Feladatunk:

• Az életkornak megfelelő tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása• Fejlesztjük a fizikai állóképességet, testi mozgásos képességet (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség)• Fejlesztjük a természetes mozgást (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, stb.)

- Alakítjuk az önértékelést, növeljük az önbizalmat, a személyiség akarati tényezőinek alakulását, a szabálykövető társas viselkedést, kommunikációt, problémamegoldó gondolkodást.
- Fejlesztjük a nagy és finommozgásokat, a fizikális erőnlétet, szem-kéz-láb koordinációt.
- Fejlesztjük a ritmusérzékenységet, a mozgással kapcsolatos szóképzést.
- Testfogalmat, kezességet, dominanciát, térben való tájékozódását fejlesztjük.
- Megteremtjük a különböző szervezeti formákat a gyermekek mozgás-szükségletének differenciált kielégítése érdekében.
- A gyerekek harmonikus, összerendezett mozgását fejlesztjük.
- Minden nap biztosítjuk a szabad levegőn való – minél hosszabb időtartamú – mozgást.
- Differenciálás során a tehetséges gyermekek fejlődésének és a mozgásfejlődésben lemaradt gyerekek felzárkóztatását segítjük.
- Óvodásaink érezzék, hogy mi óvónők szívesen mozgunk velük együtt, s örülünk mozgásban elért sikereinek, megalapozva így az „ép testben ép lélek” kialakulását
- Biztosítjuk minden nagycsoportos gyerek számára a Tanuszoda használatát.
- Biztosítjuk a megfelelő helyet, időt és eszközöket.

A mozgásfejlesztés tartalma:

- A mozgásfejlesztés a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységének biztosításával, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és ügyességfejlesztő sportprogramokkal biztosítható.
- A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalkotás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon.
- A rendszeres testnevelés a gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.
- Minden csoport hetente egy alkalommal szervezheti foglalkozását a tornaszobában, e mellett a naponta szervezett ügyességi, verseny játékok, hosszabb túrák, séták fejlesztik a gyermekek mozgását.
- A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képességeiknek megfelelően sajátítják el, fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.

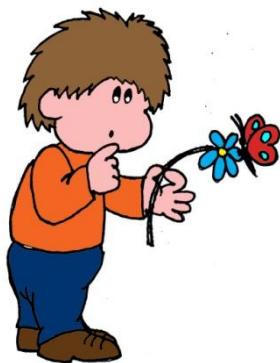
Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlatbemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- Egyéni képességek figyelembe vétele.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettség és jó ritmusa.
- Mozdításukat megtervezik, szeretik és igénylik a mozgást.
- Mozdítástapasztalatuk növekszik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Mozdítós játékokat játszanak az óvónő segítségével, sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszanak a szabályok betartásával.
- Ismerik a tornaszerek nevét, a gyakorlatokhoz tartozó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

4.6.1. Környezeti nevelés

Célunk:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi-tárgyi világ értékei iránt. Továbbá a környezeti kultúra kialakítása, ami a megfelelő életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, értékrendszert jelenti.

Feladatunk:

- Összeállítjuk az életkornak megfelelő tervezhető hagyományos és helyi tartalmakat.
- Megteremtjük a tevékenység differenciált szervezeti formáit.
- Megismertetjük a gyermekeket a szűkebb és tágabb környezetükkel, legyen alkalmuk azokat megfigyelni, tapasztalatokat gyűjteni.
- Feladatunk a környezet megismertetése, a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával felkelteni a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését kielégíteni, megismerési vágyukat elősegíteni, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- Biztosítjuk a tapasztalatszerzés módjait és lehetőségeit: az alkalmi és folyamatos megfigyelések, kísérletek, gyűjtés természetes közegben, ill. játék, játékhelyzetekben.
- Olyan feladatok fogalmazzunk meg, amelyek a hiányosságokat pótolják, és újabb feladatokat keresünk, amelyek a meglévő ismereteket bővítik, a jártasságokat továbbfejlesztik. A környezeti nevelés sajátos helyszínei segítik az élmény befogadást. Természeti helyszíneink: az óvoda udvara, mező, bánya, Duna, Duna-part és a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó Visegrádi hegység. Társadalmi környezeti helyszíneink: Könyvtár, Helytörténeti kiállítás, és a Művelődési ház alkalmi bemutatói, kiállításai.

- Környezetvédelem: a természethez fűződő hozzáállás alapozzuk meg, ennek pozitív megerősítése, környezettudatos magatartás alakítása
- A gyerekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt!
- Az óvoda és a család együttműködése, jó kapcsolata tudja biztosítani az élményanyagot a gyerekek számára. Mi óvónők, a gyerek otthoni tapasztalataira építünk, ezért fontos azokat feltárni, megismerni. Ezeket kiegészítve, gazdagítva biztosítunk az óvodában más jellegű tevékenységeket is.

TÉMAKÖRÖK

A gyerekek az őket közvetlenül körülvevő világot érzékeljék elsősorban.

Spontán játékhoz kapcsolódva, önkiszolgáló tevékenységbe építve, óvónóval való beszélgetés során, séta, kirándulás, udvari tevékenység, stb. legalább olyan hatékonyságot érhetünk el, mint a tervezett foglalkozásokon.

A témaköröket az évszakok változására, körforgására, és ünnepek szerint és a csoport óvónői által választott egyéb témákkal csoportosítjuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket.
- Az elemi közlekedési szabályok megismerése, betartatása. Ismerik a különböző közlekedési eszközöket.
- Ismerik környezetükben a fontosabb intézményeket (óvoda, iskola, művelődési ház, könyvtár, orvosi rendelő, önkormányzat), épületeket (templomok, kápolnák) és egyéb fontosabb helyeket (bánya, sportpálya, pékség, stb.). Ezek ismeretében tudjanak önállóan tájékozódni.
- Ismerik az évszakok jellemzőit, összefüggéseit az állat- és növényvilággal.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok sötétebb és világosabb árnyalatait.
- Felismerik és megnevezik testrészeiket, igényesek testük tisztaságára. Ismerik saját testüket.
- Felismerik a napszakokat, évszakokat, tudnak köztük különbséget tenni, összehasonlítani.
- Felismerik a növényeket. Ezek évszakonkénti folyamatos megfigyelései során ismerik a növények, az évszakok és az időjárás közötti összefüggéseket.
- Ismerik az állatokat, többféle szempont alapján csoportosítják azokat. Ismerik jellemzőiket.
- Ismerik falunk főbb természeti adottságait, a Visegrádi-hegységet, a Dunát. Tudják mi a folyó, sodrás, áradás, apadás, végezzenek kísérleteket a Duna vizével.
- Ismernek alapvető környezetvédelmi feladatokat, ismerik környezetükben a Duna-Ipoly Nemzeti Park hozzánk tartozó részét.

2+2=

4.6.2. Matematikai nevelés

A környezet megismerése során a gyerekek matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába is jutnak. Így szoros kapcsolatba kerül a matematikai nevelés a külső világ tevékeny megismerésével és a játékkal egyaránt. A matematikai nevelés hatására fejlődik a gyerekek problémamegoldó képessége.

Tapasztalatokat szereznek a természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

Célunk:

A problémamegoldó tevékenység jelentsen élményt a gyerekek számára, szívesen vegyenek részt a matematikai jellegű tevékenységekben, ami fejleszti őket önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban. A különböző matematikai jellegű tapasztalatok, ismeretek segítsék a gyermek eligazodását, tájékozódását a világban.

Feladatunk:

- Fejlesztjük a képességeket: elsősorban a tapasztalásban, emlékezésben, megértésben, ítélőképességben, konstruálásban.
- Az intellektuális érzelmeiket fejlesztése (önbizalom, kitartás, felfedezés, tudás öröme).
- Fejlesztjük az értelmi képességeket, a gyermekek logikus gondolkodását alakítjuk.
- Az érzelmi, akarati, közösségi tulajdonságok fejlesztése során a gyermekeket hozzászoktatjuk a közös és irányított tevékenységekhez, a pontos feladatvégzéshez.
- Életkornak megfelelő matematikai anyagot állítunk össze.
- A módszereket és eszközöket helyesen választjuk meg.
- Fontos feladatunk a differenciálás: a matematikai képességek fejlesztésében, megfelelő szervezeti forma megválasztásával, melyben az egyéni fejlődés nyomon követhető.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai:

- A tárgyak, jelenségek tulajdonságai nem korlátozódnak színre, ízre, halmazállapotra, hanem formai, mennyiségi jellemzőik is vannak.
- Jól fejlesztik a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését.
- A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

- A gyermekek vegyék észre, hogy a tárgyak, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók.
- Végezzenek sorba rendezést, sorszámolást megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint, a sorban elfoglalt hely megnevezésével.
- A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében térbeli építésekkel, síkbeli alkotásokkal. Jussanak el a geometriai formák felismeréséig.
- A tükörrel való tevékenység fontos feltételét képezi a téri percepció alakításának. Fontos, hogy a gyermek egyaránt jól tájékozódjon térben és síkban.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek az óvónő kérdéseit megérteni, követni.
- Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról saját gondolatukat elmondják, egymás állításának igazságát megítélik.
- Szívesen vállalkoznak a problémák megoldására.
- Képesek sorok folytatására, sorba rendezésére, válogatására. Ismerik a sorszámolást.
- Helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat: hosszabb, rövidebb, több, kevesebb, stb.
- Tudnak mennyiséget összemérni, egységekkel mérni.
- Tudnak párosítani.
- Elrendezéssel, bontással állítanak elő ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tudnak másolással a mintával megegyező alkotásokat kirakni.
- Képesek sík- és térbeli alakzatok szétválogatására, egyszerű tulajdonságok megnevezésére.
- Tükörrel tudnak tevékenykedni.
- Tudnak térben tájékozódni. Ismerik az irányokat, értik és követik a kifejezéseket. Ismerik a névutókat.

4.7. Munkajellegű tevékenységek

Célunk:

A gyerekek munkajellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység legyen. A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladatunk:

- Különböző munkajellegű tevékenységeket tervezünk, s azok feltételeit biztosítjuk az életkornak megfelelően.
- Lehetőségeket biztosítunk a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítására, melyek egyben a közösségi kapcsolatok alakításának eszközei is.
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységeket tervezünk, s azok feltételeit biztosítjuk.
- A munkajellegű tevékenységek megteremtésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, erejét.
- Biztosítjuk a munka állandóságát és folyamatosságát az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Tevékenységek

1. Önkiszolgálás
2. Naposság
3. Alkalomszerű munkák

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek örömmel dolgoznak közösen.
- Képesek alapvető személyes szükségleteik kielégítésére.
- Bekapcsolódnak közös feladatokba.
- Szűkebb környezetük rendjében igényesebbé válnak.
- Segítenek a kisebbeknek, rászorulóknak.
- Önállóan, igényesen, kötelességszerűen végzik a naposi munkát.
- A tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit.
- Szeretnek meglepetéseket készíteni a kisebbeknek, felnőtteknek.

4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A tanulás kategóriáját tág értelemben használjuk: a tudásban, a teljesítményben, a magatartásban viselkedésben létrejövő változásként, gyarapodásként. A tanulás a képességek, a magatartás, a megismerés iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja.” (Balázsné Szűcs Judit)

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben,

természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Elsődleges cél a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, ismereteinek rendszerezése.

Célunk:

A gyermek kíváncsiságára, utánzási kedvére építve - tudásvágyának felkeltése és kielégítése a különböző tevékenységi formákon keresztül, amelyek fejlesztik az értelmi képességeket: az érzékelést, észlelést, megfigyelést, figyelmet, emlékezetet, képzeletet, gondolkodást.

„Az óvodás gyermek gondolkodása szemléletes, tehát érzékelésen, észlelésen, megfigyelésen alapul, vagy emlékképeken keresztül arra vezethető vissza. Az érzékelést, észlelést, megfigyelést kell pontosítani, mert erre épül az emlékezet, képzelet és gondolkodás fejlődése, fejlesztése. A fejlesztést az óvodai élet tevékenységrendszerében kell megvalósítani, a napi életbe, a játékba ágyazva azt.”
(Balázsné Szűcs Judit)

A sokféle tevékenység, melyben a gyermekek ismereteket sajátítanak el – adjon lehetőséget az érdeklődés kielégítésére, tapasztalatszerzésre, a „megtanulás”, gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségeinek felfedezésére.

Feladatunk

- Fejlesztjük az értelmi képességeket.
- Kielégítjük a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését.
- Lehetőséget kínálunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítunk.
- Fejlesztjük a gyermek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget, amelyben a gyermek saját teljesítőképességét is megismerheti.

„Az óvodapedagógus szerepének felelőssége abban rejlik, hogy legyen képes igazodni a gyermeki szükségletekhez az egyes egyének esetében is. Tegye ezt oly módon, hogy fejlesztő hatásával a gyermeki szükségletekre építsen, az egyén igényeihez igazodjon, miközben a tanulás iránti vágyat is alakítja.”

Az óvodai tanulás tartalma

Olyan tapasztalatok, elemi ismeretek, amelyek elsősorban a gyerekek közvetlen (természeti és társadalmi) környezetéből származnak, és az abban való eligazodásukat segítik elő.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

Óvodáskorban a játék a tanulás legmeghatározóbb színtere, hiszen a kisgyerek játéka nem más, mint a valóság egyik feldolgozási módja, azaz tanulása.

Óvodánkban a tanulás a játékon belül biztosított, a játéknak alárendelve érvényesül. Ezért lehet hatásosabb minden más keretben folyó tanulással szemben. A verbális tanulás csak kiegészítésként, a játékbeli tevékenységet szolgálva érvényesülhet, kivéve a szabályjátékban, ahol a szabály ismertetése – verbális tanulás. Miközben a játék megtartja alapvető és elsődleges szerepét, e közben fokozatosan szoktatjuk hozzá a gyermekeket a szervezett tevékenységekhez, de abban olyan játékoságra és motiváltságra törekszünk, hogy az élmény legyen számára, mert csak akkor válik a későbbiekben ismeretté.

Ahogy a gyermek képesebbé válik a bonyolultabb játékban való részvételre, úgy válik képesebbé a tudatosabb tevékenységek önkéntes vállalására, a tudatos, szervezett tanulás elfogadására.

A játék tudatosan felhasználható a tanulásban:

- Játékban való spontán tanulással.
- Játékban való tanulási lehetőség kihasználásával.
- Játékba integrált tanulással.
- Játékba ágyazott tanulással.
- Játékra épülő tanulással.
- A játékos elemek bevitelével a tanulási folyamatba.

Néhány alapelv, amit fontosnak tartunk a tevékenységek megszervezésénél:

- **Az integráció** (A gyerekeket nem tudományágak szerint ismertetjük meg a való világgal, hanem természetes egységben kezeljük azt. A foglalkozási ágakat felváltják az élethelyzetekből adódó gyermeki tapasztalatok köré rendeződő élménykörök.)
- **Játékoság**
- **Kompetencia**
- **Komplexitás**
- **Cselekvésközpontúság és manipuláció**
- **Motiváció** (A motivált állapot a tanulás pszichés feltétele. Csak az ebben az állapotban lévő gyerek tud érdekelté válni a tanulási folyamatban.)

Szervezési és irányítási formák az óvodai tapasztalatszerzésben:

A felkészülés során felmérjük, hogy a gyermekek tanulási tevékenysége milyen szinten áll, e szerint döntjük el – valamint a témától, a gyermeki adottságoktól, életkortól függően -, hogy az adott foglalkozást kötött vagy kötetlen formában szervezzük.

Kötetlen:

- Időpontja nem behatárolható.
- Többször is történhet ugyanannak a tapasztalatszerzésnek a kezdeményezése.
- Elsősorban a nem elmélyülten játszókra számít az óvodapedagógus.
- A résztvevő gyerekek addig maradhatnak ott, amíg érdekli őket.
- Helyének kialakítása is adott körülményekhez igazodik.
- Időtartama az érdeklődő gyermekek igényétől függ.
- Tapasztalatszerzés menete igazodik a gyermekek érdeklődéséhez.

Kötött:

Természetesen nem zárjuk ki a tapasztalatok utólagos tudatosítását, rögzítését, rendszerezését kötött formában is.

- Mindenki számára egyszerre kezdődik és fejeződik be.
- A foglalkozás tevékenységsora kötött, előre elhatározottan történik.

Módszerek

Akkor megfelelő a pedagógus módszerválasztása, ha az a gyerek számára a saját érettsége szerinti nyugodt fejlődést biztosítja, valamint természetes úton ad lehetőséget a tapasztalásra, a gyerek cselekvésére, mozgására.

A módszerek megválasztását a gyermek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az eljárásokat a mindenkor adott szituációnak megfelelően kombináljuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

• A gyermekek tapasztalatai rendeződnek.• Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelő-képességük.• Tartósabbá válik figyelmük, emlékezetük.• Gazdagodik fantáziájuk.• Fejlődik beszédük, gondolkodásuk.• Képesé válnak problémák felismerésére és megoldására.• Szociálisan és mentálisan iskolára éretté válnak.

5. KAPCSOLATRENDSZERÜNK

5.1. Család - Óvoda

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be.

Az óvoda a családi nevelésre épül. A gyerekek különböző családokból, eltérő anyagi és szociális környezetből érkeznek. Meg kell ismernünk a családokat és a gyerekeket, hogy a hatékony nevelés érdekében a szülőkkel mellérendelt partneri viszonyban tudjunk együttműködni. Ennek alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet és segítségnyújtás, az előítéletektől mentes közeledés. Célunk, hogy a két nevelési területet (óvoda – család) minél inkább összhangba hozzuk, megtartva azok sajátosságait.

Ezért feladatunk, hogy a családokkal való kapcsolattartásban a megszokott formákon kívül oldottabb alkalmakat is keresünk, hogy mind a gyerekekkel, mind a szülőkkel való viszony erősödjék, mélyüljön.

Az együttműködés formái:

- **Szülő tájékoztatása:** a faliújságon: heti tevékenységek, közérdekű információk, érdekes cikkek, étlapok, írásban: szülői értekezlet, kirándulások.
- **Családlátogatás:** célja, hogy az óvónő megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje a helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni (egyébként vonatkozik minden újonnan érkező kisgyerekre), később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. Családlátogatásra a szülővel történő egyeztetés után kerül sor.
- **Szülői értekezlet,** egy évben legalább kétszer tartunk, melynek célja az óvodát, a csoportot, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvónő feladata a szülők tájékoztatásán túl véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról a szülőket legalább 1 héttel előbb, írásban tájékoztatjuk. A szülői értekezleten jelenléti ívet vezetünk, majd jegyzőkönyvet készítünk.
- **Beszélgető kör:** célja a szülők többségét érdeklő téma kötetlen jellegű megvitatása, a szülők igénye szerint.
- **Fogadóóra:** célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről. Minden évben legalább egy alkalommal tájékoztatjuk minden gyermek szülőjét (kivételesen bejövő kis csoport), de a fogadóórát szülő is kezdeményezheti (A fogadóórákon a gyermekekről vezetett Fejlődés, megfigyelési naplót használjuk.)
- **Nyílt nap** célja, a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességeiről. A nyílt nap idejéről legalább egy héttel előbb írásban tájékoztatjuk a szülőket. Nyílt napot a bejövő kiscsoporton kívül, minden csoportban szervezünk, ami min. 3 nap.

- **Rétegcsoport megbeszélések** (pl. veszélyeztetett gyerekek, tehetséges gyerekek) szükség szerint
- **Szülői levél** - Összefoglaló, hogy mi történt a csoport életében, aktuális információk a csoportról (csoportszinten évente 2 alkalommal, óvodai szinten szükség szerint)
- **Munkadélutánok** (ajándékkészítés a gyerekeknek, oldottabb forma a kölcsönös párbeszédre)
- **Óvodai ünnepélyek** a szülők bevonásával - az ünnep tartalmának együttes átélése (Karácsonyváró ünnep, Anyák napja, Évzáró)
- **Vitafórumok szervezése** a szülőket érdeklő nevelési, egyéb kérdésekről
- **Közös programok**, szervezése, kirándulások a családokkal
- **Ovinap – Alapítványi nap**
- **„Vár az óvoda”** nyílt nap szervezése a leendő óvodásoknak, szülői beszélgetés a leendő óvodások szüleivel.
- **Szülői munkaközösség** működésének biztosítása az általuk készített éves terv szerinti rendben

5.2. Óvoda – Iskola - Zeneiskola

Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje célunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenet minél zökkenő mentesebb legyen. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- az iskolai tanítókkal az emberi, szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés
- szülői értekezleteken való részvétel
- közös nevelési értekezletek
- óvodásaink látogatása az iskolában
- úszásoktatás óvodásainknak a Tanuszodában
- zenei hangversenyek óvodásoknak
- esetenként iskolások szereplése

5.3. Óvoda - Fenntartó – Német Nemzetiségi Önkormányzat

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. A hatékony együttműködés érdekében az alábbi kapcsolattartási formákat kívánjuk alkalmazni:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- Éves munkaterv elfogadása, értékelése

- Testületi üléseken való részvétel
- Beszámolók
- Nemzetiségi est

- Óvodai rendezvényeken való részvétel

5.4. Óvoda – Egészségügyi szervek (gyermekorvos, fogorvos, védőnő, pszichológus)

Az együttműködés formái:

- alkalmi esetmegbeszélések
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek
- évente orvosi és fogászati vizsgálat a Köznevelési törvényben meghatározottak szerint
- óvodába jövetel előtt minden gyerek részére orvosi vizsgálat

5.5. Óvoda - Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat

Az együttműködés formái:

- Esetmegbeszélések
- Kapcsolattartás
- Beszámolók
- Továbbképzések, előadások
- Nevelési értekezleten való részvétel

5.6. Óvoda – Nevelési Tanácsadó –Szakértői Bizottságok

A gyermek fejlesztése és a zökkenőmentes beiskolázás érdekében szoros kapcsolatot tartunk a fenti intézményekkel.

Az együttműködés formái:

- egymás kölcsönös tájékoztatása
- írásos beszámolók

6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

A községünkben élő, az óvoda Alapító Okiratában foglalt sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer – és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg – a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével, amely az integrálhatóságot is meghatározza.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és írásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az óvodai nevelő munka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó és befogadó az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, sajátossága határozza meg
- terhelhetőségét értelmi, érzelmi állapota, fizikai, pszichomotoros tempója, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei határozzák meg

Az SNI gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő nevelésük.

A Szakértői Bizottságok által diagnosztizált SNI gyermekekről napi fejlesztési tervet készítünk, megfigyeléseinket is ebben a dokumentumban rögzítjük.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportfejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógia tanár szükséges, akinek közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.
- A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező – gyógypedagógiai tanár/terapeuta.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének **elvei, feladatai** az óvodai nevelés során:

Testi fogyatékos - alapító okiratunkban motoros funkciók specifikus fejlődési zavarai (mozgásukban gátolt gyerekek, organikus okokra visszavezethető: mozgáskoordinációs zavar, mozgástervezési nehézségek, szenzomotoros integrációs problémák, ortopédiai rendellenességek) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése a korai fejlesztésre épül. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít:

- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókinccs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére

A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az autista, autisztikus gyermek. Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, a sikeres kommunikációs eljárások megtalálása és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

7. GYÓGYPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Cél: Az óvodai nevelés befejezésekor a gyerekek rendelkezzenek az életkoruknak és a magyar nyelvnek megfelelő hangképzéssel, aktív és passzív szókinccsel, nyelvi fejlettséggel, beszédészleléssel, beszéd és szövegértéssel.

Feladat:

- **Logopédia terén:** cél, a beszéd alaki és tartalmi részének korrekciója a már kialakult beszédhibák, nyelvi zavarok korrekciója, szűrővizsgálat elvégzése, célzott logopédiai terápia alkalmazása.
- **Értelmi képességek fejlesztése:** kognitív területek (észlelés, figyelem, megfigyelőképesség, memória, gondolkodás).
- **Mozgásos fejlesztés terén:** a szenzomotoros integráció megfigyelése adott szempontok és a Digangi vizsgálóeljárás alapján. Ayres terápia alkalmazása.

8. GYERMEKVÉDELEM

Célunk: a gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása, a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó kötelessége a rábízott gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Alapelv tehát:

- Minden gyermeket érintő döntésben „a gyerek mindenképp felett álló érdekeit „kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzheti meg.
- Biztosítani kell a gyermekeket megillető jogok érvényesülését fajra, nemre, vallásra, származásra való tekintet nélkül.
- Tiszteletben kell tartani a gyermek személyiségét és családját világnézetét.
- A gyermekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyermeknek joga, hogy a nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben nevelődjön.
- A gyerekeket védeni kell fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- Személyes dolgokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően a szülőket tájékoztatni kell.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1.szint az óvodapedagógus, ahol az óvónőknek elsőként adódik alkalmuk:

- a gyermek és a szülők jelzéseinek fogadására

- a hátrányos, veszélyeztetett helyzet felfedezésére
- az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztésre

Feladata:

- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt feladat a befogadó környezet megteremtése.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tesz az óvodavezetőnek.
- Miután felismerte a hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség okozta tüneteket és okokat, és amennyiben a pedagógiai eszközök már nem segítenek, bejelentési kötelezettsége van az óvodavezető felé, hogy a gyermeknek milyen másfajta (pszichológiai, gyógypedagógiai, gyerekjóléti, stb.) megsegítés szükséges.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja / a gyermekek Fejlődés megfigyelési naplójában feljegyzést készít.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális fejlesztése, annak írásos nyomon követése.
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást az óvodavezetőnek.

2. szint az óvodavezető vagy a helyettese

- irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- a pedagógusoktól beérkező információkat gyűjti
- felveszi a kapcsolatot az illetékes hatóságokkal

Feladata:

- A gyermek mindenképp felett álló érdekeinek érvényesítése és ellenőrzése.
- Figyelemmel kíséri a községünkben élő óvodás korú gyermekek helyzetét, s a veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételét biztosítja.
- Tanév elején gyermekvédelmi tervet készít, nyilvántartásba veszi, a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket. Szükség esetén írásbeli jelzéssel él a Gyerekjóléti Szolgálat felé.
- A gyermekvédelmi feladatokat, tevékenységeket összehangolja az óvónők között.
- Segítségére van a szülőknek a problémáik megelőzésében és megoldásában
- Tájékoztatja a szülőket, hogy problémáikkal milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.

- Felhívja a szülők figyelmét az igényelhető támogatásokra, az igénylés határidejének lejártára.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén kezdeményezi a gyermekvédelmi támogatás megállapítását a jegyzőnél.

Meghatározások, fogalmak:

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény, következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. (Gyermekvédelmi tv.)

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akit tartósan nevelésbe vettek.

9. A SZÜLŐK ÁLTAL IGÉNYELT ÉS FINANSZÍROZOTT – NEM KÖTELEZŐ EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK

- Bábszínház
- Kirándulások
- Csoportokban szervezett külön programok (pl.: Múzeumlátogatások, Állatkert, Medve farm, Skanzen,...stb.)

Felhasznált irodalom:

Az Óvodai nevelés Országos Alapprogramja
363/2012. (XII.17.) Korm rendelet

A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai alapjai. Szerk.: dr. Kanczler Gyuláné
Budapesti Tanítóképző Főiskola, 1997.

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete

Az óvodai nevelés programja
Országos Pedagógiai Intézet, 1989.

A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve.

17/2013. (III. 1.) EMMI r

Balázné Szűcs Judit: *Az ember, aki óvodás*
SZORT BT, 1997.

Balázné Szűcs Judit: *Szabadon, játékosan, örömmel*
SZOR BT; 1998. Bp.

Bettelheim Bruno: *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek*
Gondolat, Bp., 1982.

Dr. Csertő Aranka: *Én és a másik*
Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, Kecskemét, 1991.

Deli Andrásné – Nagy Jenőné: *Útmutató a Nemzeti Etnikai Kisebbségi óvodák helyi nevelési programjának elkészítéséhez* Bp., 1998.

Deutsch im Kindergarten Szerk.: Rosa Mammel
Bp., 1996

Játépszichológia Szerk., Stöckert Károlyné
Eötvös József Könyvkiadó, Bp., 1995.

Karlóczai Marianne: *Komámasszony, hol az olló?*
A szerző kiadása, Bp., 1987.

Kovács György – Bakosi Éva: *Játék az óvodában*
Debrecen, 1995.

Körmőci Katalin: *A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában*
Fabula BT 2007.

Körmőci Katalin: Fogalomtár

Kudarccal nélkül. Játékpszichológiai szöveggyűjtemény. Szerk.: Stöckert Károlyné
Eötvös József Könyvkiadó Bp., 1995.

MÁLYVA program és gyakorlat
VOLÁN Humán Oktatási és Szolgáltató Rt., 1998.

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: *Gyermeklélektan*
Gondolat, Bp., 1985.

Nagy Jenőné: *Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel*
Szolnok, 1997.

Nagy Jenőné: *Óvodai programkészítés, de hogyan?*
NAT-TAN Sorozat Bp. OKI, 1996.

Napraforgó Művészeti Óvoda Pedagógiai Programja
<http://napraforgoovoda.uw.hu/program.html>

Négyszínvirág: *A vésztői Napköziotthonos óvoda helyi nevelési programja*

Dr. Páli Judit: *Játék, tanulás, játékos tanulás*
Óvodai Nevelés, 1970.

Perlai Rezsőné: *Matematikai nevelés – Gondolkodásfejlesztés az óvodában*
Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztály, 1990.

Perlai Rezsőné: *A matematikai nevelés módszertana*
Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997.

Porkolábné dr. Balogh Katalin: *Kudarccal nélkül az iskolában*
Bp., 1995.

Dr. Ranschburg Jenő: *Szeretet, erkölcs, autonómia*
Integra-Projekt Kft., Bp., 1993.

Talabér, Theresia: *Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache*

Tanulmányok a kisgyermeknevelésről.
Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztálya

Tevékenységek központú Óvodai Nevelési Program. Szerk.: Fábrián Katalin
FABULA Humán Szolgáltató BT., 1998.

Tompicsné Cziegler Franciska: *Kétnyelvű óvodai program*

Óvodai nevelés játékkal, mesével. Szerk.: Zilahi Józsefné
Iskolafejlesztési Alapítvány, Szorobán Kiadó, 1994.

Óvodavezetői Ismeretek: Minta a helyi nevelési programhoz, komplex prezentációs program adaptálásával: (Rozmis Attiláné)

Gyermekirodalom

Szerkesztette Komáromi Gabriella, Helikon Kiadó 1999.

Fordulópont 39. –Sorsunk mesekönyve 2008/1

Tóthszöllősyné Varga Tünde: *Mozgásfejlesztés az óvodában*
Magánkiadás 2006

Érvényességi nyilatkozat

Az eredeti Nevelési Program 2010. augusztus 31-én érvényét veszítette.

A módosított Nevelési Program 2013. augusztus 31-én érvényét veszti

A Pedagógiai Program felülvizsgálata és módosítása 2013-ban megtörtént.

Jelen Pedagógiai Program 2013.09.01-től visszavonásig érvényes.

A Pedagógiai Program kötelező felülvizsgálata: 2017

A helyi Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi változások
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Legitimációs záradék

1. Jóváhagyta:

.....
óvodavezető

.....-án/-én

4. Egyetértését nyilvánította:

.....
elnök
Német Nemzetiségi Önkormányzat
Dunabogdány

.....-án/-én

3. Elfogadta:

.....
dunabogdányi Német Nemzetiségi Óvoda
Nevelőtestülete

.....-án/-én

4. Véleményezte:

.....
elnök
a dunabogdányi Német Nemzetiségi
Óvoda Szülői Szervezete

.....-án/-én

5. Tájékoztatást kap:

.....
polgármester
Dunabogdány Község Önkormányzata és
Képviselő testülete

.....-án/-én